

TOEKOMSTIGE BESCHIKBAARHEID VAN HOUT 2

In Europa laten verbruik en produktie van hout en houtprodukten sinds 1960 een sterke groei zien. Op grond van de jaarcijfers is echter moeilijk te zeggen hoe deze ontwikkelingen verder zullen verlopen, want de cijfers schommelen sterk. Een reden voor ECE/FAO om elke tien jaar de trends bloot te leggen. De nieuwste 'European Timber Trend Study'¹⁾ die in juni verschijnt, schetst de verwachtingen tot het jaar 2020. Het vorige Bos en Hout Bericht belichtte de meest waarschijnlijke algemene trends. Dit nummer gaat in op de veranderingen in vraag en aanbod als het rondhout en de eindprodukten in prijs veranderen, de bouw van woningen afneemt, het gebruik van oud papier verder toeneemt of wanneer het afneemt en als er een (tijdelijk) wereldwijd houttekort is.

1996 nr. 6

**S
B
H**
STICHTING BOS EN HOUT

PRIJSVERANDERINGEN (EIND) PRODUCTEN

Prijsstijgingen of -dalingen beïnvloeden naast de totale vraag naar houtprodukten ook de marktaandelen van de verschillende producenten. ETTS V laat zien dat de Europese producenten de komende jaren hoe dan ook marktaandeel zullen verliezen of de prijzen nu stijgen of dalen. Het verschil zit 'm in de grootte van het verlies. Bij

Tabel 1
Groei in het verbruik bij prijsveranderingen van de (eind)produkten

	Referentie	Lagere	Hogere
	% p.j.	prijzen	prijzen
Produkt prijsverandering	0	% p.j.	% p.j.
Verbruik:		-1.0	1.0
Gezaagd hout	0.85	1.10	0.64
Plaatmaterialen	1.52	1.91	1.28
Papier en karton	2.14	2.48	1.83

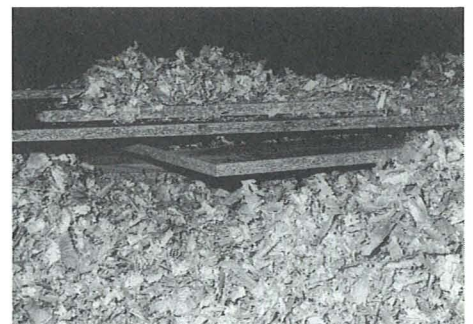
Tabel 2
Effecten van prijsveranderingen in (eind)produkten op verbruik, vraag naar rondhout en netto-import in het jaar 2020

	Eenheid	Referentie	Lagere	Hogere
	(10 ⁶)		prijzen	prijzen
Verbruik:	absoluut	verschil	verschil	
Gezaagd hout	m ³	130.9	+ 10.1	- 7.9
Plaatmaterialen	m ³	65.8	+ 8.1	- 4.5
Papier en karton	m.t.	122.1	+ 13.0	- 10.5
Vraag naar rondhout door				
Europese industrie	m ³	472.5	+ 15.8	- 4.0
Netto-import	m ³ EQ	130.3	+ 33.0	- 36.0

hogere produkt prijzen zal het verlies aan marktaandeel een stuk kleiner zijn. De winstmarge van de Europese producenten zal in zo'n situatie verbeteren en minder bedrijven zullen gedwongen zijn hun produktie te stoppen door de concurrentie van goedkope producenten buiten Europa.

De Europese zagerijen zullen zelfs kans zien nieuwe markten te veroveren ten koste van de niet-Europese zagerijen.

Bij hogere produkt prijzen zal zoals verwacht de groei van het verbruik een stuk lager zijn dan volgens het referentiescenario met gelijkblijvende prijzen (tabel 1). De verschillen in totale marktomvang en in marktaandeel van de Europese producenten bij een hogere of lagere produkt prijs hebben ook grote invloed op de vraag naar



De spaanplaatindustrie gebruikt steeds meer resthout

rondhout en de netto-import van houtprodukten (tabel 2). Bij hogere produkt prijzen overheerst de invloed van de vraaguitval. Zowel de rondhoutvraag van de verwerkende industrie, als de netto-import zullen sterk dalen. De vraag naar rondhout zal in dit geval zelfs ongeveer 13 miljoen m³ lager zijn dan de hoeveelheid die de bouseigenaren zeggen te willen oogsten in 2020.

Hoewel ETTS V dit niet apart onderzocht heeft, is het aannemelijk dat hierdoor de rondhoutprijzen zullen dalen. Deze kostprijzdaling zal de Europese producenten in staat stellen extra-marktaandeel te veroveren, maar deze 'winst' zal onvoldoende zijn om de vraaguitval bij het rondhout volledig te compenseren.

Bij lagere produkt prijzen zal de groei van de totale marktomvang zo groot zijn dat deze voor wat betreft de vraag naar rondhout, het verlies aan marktaandeel van de Europese producenten ruimschoots compenseert. Het korte termijn effect van deze grotere vraag naar rondhout heeft waarschijnlijk een opwaartse druk op de rondhoutprijs tot gevolg. Dit betekent een kostprijs-stijging voor de Europese producenten, die zal resulteren in een lagere winstmarge. Meer verwerkende bedrijven zullen het besluit moeten nemen de deuren te sluiten. Een bijkomend effect van lagere produkt prijzen zal zijn dat de netto-import nog sterker zal toenemen, dan berekend in het lage prijs scenario. Bovendien zal de Europese zelfvoorzieningsgraad in hout en houtprodukten verder dalen. ETTS V heeft de omvang van deze daling niet berekend. Uit de berekeningen in het prijs scenario komt echter wel duidelijk naar voren dat die Europese landen waar de winstmarges ook nu al onder druk staan door de relatief hoge rondhoutkosten, de grootste 'pijn' zullen voelen.

HOGERE OF LAGERE GRONDSTOFPRIJZEN

Met het ETTS-V model zijn ook de effecten van veranderingen in grondstofprijzen te analyseren voor wat betreft de verdeling van de Europese productie over de verschillende landen en voor de netto-

import. Het model gaat er vanuit dat de productie zich zoveel mogelijk in die landen zal concentreren, waar de winstmarge het grootst is. Aangezien de productie-technologie in toenemende mate overal gelijk is, evenals de kosten voor het lenen van geld, is de verhouding tussen input-prijzen (grondstofkosten) en output-prijzen (produkt prijzen) doorslaggevend voor de winstmarge. De analyse van de productie-groei en winstgevendheid van de houtverwerkende industrie in de verschillende Europese landen bevestigt het belang van de relatieve prijzen voor de winstgevendheid. Het aanbod van houtprodukten groeit sterker als de marge tussen grondstofkosten en produkt prijzen toeneemt en omgekeerd.

Zoals verwacht zal de Europese productie langzamer groeien als de grondstofkosten hoger zijn (tabel 3). Vooral de productie van papier en karton blijkt erg gevoelig voor stijgingen van de grondstofkosten. De productie van gezaagd hout is een stuk minder gevoelig voor deze kosten en die van houten platen blijkt eigenlijk helemaal niet te veranderen als de kosten van hout stijgen of dalen.

Deze ongevoeligheid van de platenindustrie voor veranderingen in de grondstofprijzen zal in werkelijkheid groter zijn dan het ETTS V model heeft berekend. De gemiddelde totale produktiekosten van spaanplaat en MDF bestaan namelijk voor

industrie bij een jaarlijkse kostendaling van 1% in 2020 ruim 25 miljoen m³ meer rondhout verwerken. De netto-import zal dan afnemen met 29 miljoen m³ EQ. Als de grondstofkosten stijgen, verslechtert de concurrentie-positie van de Europese producenten van papier en karton en gezaagd hout sterk. Zij zullen marktaandeel verliezen aan goedkopere producenten buiten Europa. In dit geval zal de netto-import aanzienlijk (met ruim 16%) stijgen. De Europese boscigenaren zullen grote moeite hebben afzet te vinden voor hun geplande hutoogst van ± 480 miljoen m³ in 2020. De meeste fabriekssluitingen en de grootste problemen bij de houtverkoop door boscigenaren zijn te verwachten in landen waar de verwerkende industrie ook nu al te kampen heeft met relatief hoge kosten van de grondstof hout. Nederland behoort tot deze landen.

MINDER WONINGBOUW

De bouw, en dan vooral de woningbouw is een belangrijke afnemer van gezaagd hout en plaatmateriaal. Naast het directe gebruik van hout in de bouw, is er ook sprake van een indirect effect op de vraag naar hout. Het verhuizen naar een nieuwe woning is voor veel mensen een moment om ook nieuwe meubels aan te schaffen. De meubelindustrie profiteert dus indirect van nieuwbouw en van de daardoor op gang gekomen kettingreactie van verhuizingen. Binnen Europa is de afgelopen 30 jaar sterk

Tabel 3
Produktiegroei door prijsveranderingen van rondhout

	Referentie % p.j.	Lagere prijzen % p.j.	Hogere prijzen % p.j.
Grondstofprijs verandering	0	-1.0	1.0
Productie:			
Gezaagd hout	0.86	0.99	0.78
Plaatmaterialen	1.31	1.32	1.30
Papier en karton	1.72	1.86	1.60

Tabel 4
Effecten van prijsveranderingen van rondhout op productie, verbruik van rondhout en netto-import in het jaar 2 020

	Eenheid (10 ⁶)	Referentie absoluut	Lagere prijzen verschil	Hogere prijzen verschil
Verbruik:				
Gezaagd hout	m ³	116.6	+ 4.5	- 2.8
Plaatmaterialen	m ³	56.2	+ 0.1	- 0.1
Papier en karton	m.t.	111.9	+ 4.9	- 3.8
Vraag naar rondhout door Europese industrie	m ³	472.5	+ 25.4	- 18.6
Netto-import	m ³ EQ	130.3	- 28.9	+ 20.9

Tabel 5
Effect van minder woningbouw op de vraag naar houtprodukten

	Referentie % p.j.	Lagere bouw % p.j.
Verbruik:		
Gezaagd hout	0.85	0.51
Plaatmaterialen	1.52	1.15

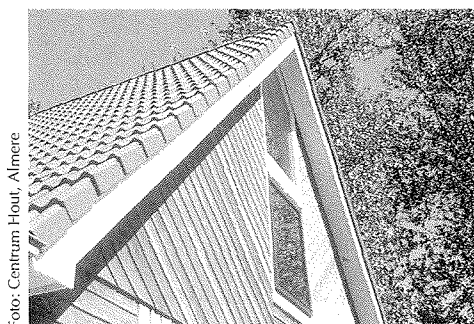


Foto: Centrum Hout, Almere



Bij een nieuwe woning horen ook nieuwe meubels

ongeveer een derde uit houtkosten. Bij het opstellen van het ETTS V model bleek het alleen mogelijk de kosten van rondhout op een statistisch betrouwbare wijze in het model op te nemen. Juist bij het qua volume belangrijkste plaatmateriaal in Europa - spaanplaat- wordt steeds meer resthout verwerkt en steeds minder rondhout. In 1994 bestond 62% van de gebruikte grondstof uit resthout. Jaarlijks stijgt dit percentage stijgt nog aanzienlijk (In 1993 was het 51%). Bovendien zijn er ook al landen waar de spaanplaatindustrie alleen maar resthout gebruikt.

De studie toont overduidelijk aan dat de grondstofkosten van groot belang zijn voor de concurrentiekracht van de Europese houtverwerkende industrie. Afgezet tegen het referentie-scenario zal de Europese

geïnvesteerd in de woningbouw. De totale woningvoorraad groeide aanzienlijk. De vraag is of deze ontwikkeling de komende 25 jaar op dezelfde voet zal doorgaan. De bevolking zal waarschijnlijk nog maar weinig toenemen. In sommige landen zal ze zelfs krimpen. Ook is de kwaliteit van de West-Europese woningen de laatste 30 jaar sterk verbeterd. Van deze twee ontwikkelingen gaat geen stimulans uit voor de woningbouw. Wel kan een stimulans voor nieuwe woningen uitgaan van de voortgaande trend in de individualisering. Of de positieve bouw-impuls die hiervan uitgaat groot genoeg is om de woningbouw-productie op hetzelfde niveau te houden, is echter te betwijfelen.

ETTS V heeft daarom onderzocht wat de gevolgen zullen zijn voor de vraag naar houtprodukten bij een woningbouw-

productie die 1% lager ligt dan de aannames in het referentiescenario, woningbouwproductie.

De gevolgen zijn aanzienlijk. Zo zal de vraag naar gezaagd hout en plaatmaterialen jaarlijks ruim een kwart procent langzamer groeien dan in het referentie-scenario (tabel 5). Deze langzamere groei mondt uit in een vraagdaling van ongeveer 10%. Ook de netto-import zal met hetzelfde percentage afnemen.

HOGER EN LAGER HERGEBRUIK VAN OUD PAPIER

In het referentie-scenario is aangenomen dat het Europese hergebruikspercentage van oud papier zal stijgen van 37% in 1990 tot 48% in 2020. Sommige landen, waaronder Nederland, hebben op dit moment al een hogere hergebruik dan deze 48%. In veel Zuid- en Oost Europese landen ligt dit percentage nog onder de 20%. Naast de onzekerheid of deze landen in staat zijn hun inzameling en hergebruik van oud papier voldoende te laten stijgen, zodat het Europese gemiddelde op 48% uitkomt, bestaat er ook een andere onzekerheid die meer technisch van aard is. Het is de vraag of het aandeel oud papier in de grondstoffenmix inderdaad zoveel kan stijgen als in het referentie-scenario is aangenomen, zonder dat dit een verlies aan kwaliteit en toepassingsmogelijkheden van de geproduceerde papier- en kartonsoorten tot gevolg heeft.

Tabel 6
Effect van minder woningbouw op de vraag naar hout en houtprodukten in het jaar 2020

	Eenheid (10 ⁶)	Referentie absoluut	Lagere prijzen verschil	Hogere prijzen verschil
Verbruik:				
Gezaagd hout	m ³		116.6	- 12.6
Plaatmaterialen	m ³		56.2	- 6.8
Vraag naar rondhout door Europese industrie	m ³		472.5	- 12.6
Netto-import	m ³ EQ		130.3	- 13.5

Tabel 7
Effecten van hoger en lager hergebruik van oud papier op de vraag naar rondhout en netto-import in het jaar 2020

	Eenheid (10 ⁶)	Referentie absoluut	Lager hergebruik verschil	Hoger hergebruik verschil
Verbruik:				
Oud papier hergebruiks- percentage	%	48.6	44.0	53.6
Volume ingezameld oud papier	m.t.	59.4	- 5.7	+ 6.0
Vraag naar rondhout door Europese industrie	m ³	472.5	+ 8.7	- 12.3
Netto import	m ³ EQ	130.3	+ 13.6	- 11.0

Tenslotte is er nog een 'politieke' bron van onzekerheid. Deze bestaat uit de prioriteit die politici in de landen geven aan een

milieubeleid gericht op afvalbeperking en hergebruik. Als het streven naar een duurzame samenleving met zo weinig mogelijk afval en een zo hoog mogelijk hergebruik in alle Europese landen regeringsbeleid wordt, dan zal het hergebruikspercentage van oud papier in Europa op 54% uit kunnen komen.

Hoge hergebruikspercentages van 48 of 54% zijn echter alleen haalbaar als de consument bereid is het oud papier gescheiden te houden van het huisvuil. Daarnaast spelen ook de inzamelkosten een rol. Vooral in minder dichtbevolkte streken (en landen) zullen de inzamelkosten een economische rem zijn op de hoge hergebruikspercentages. Gezien de grote belangen (negatief of positief) van boseigenaren, papierindustrie en politiek zijn met het ETTS V model de gevolgen doorgererekend van een hoger (54%) en een lager (44%) hergebruikspercentage van oud papier dan in het referentie-scenario (48%). Aangezien oud papier primaire pulp vervangt is er een significant verband tussen het hergebruik van oud papier en de vraag naar Europees rondhout. Zo zal het gebruik van rondhout door de papierindustrie bij het hoge hergebruik van oud papier ruim 12 miljoen m³ lager zijn (tabel 7). Een hoger hergebruik levert ook een belangrijke bijdrage aan de Europese zelfvoorzieningsgraad, want in dat geval zal ook de netto-import met 11 miljoen m³ EQ dalen.

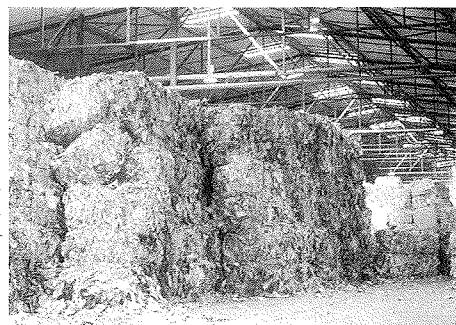


Foto: Parenco, Renkum

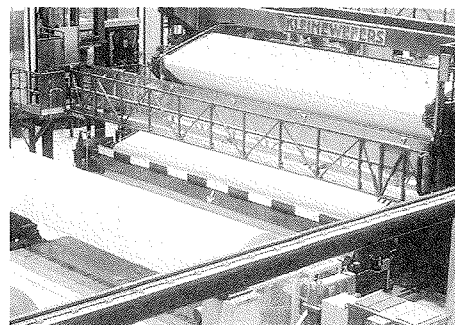
Een lager hergebruik is daarentegen goed nieuws voor de boseigenaar. De vraag naar rondhout zal in dit geval met 9 miljoen m³ stijgen ten opzichte van het referentie-scenario. De Europese papierindustrie zal dan echter het concurrentie-voordeel van de goedkope grondstof oud papier kwijtraken, waardoor zij marktaandeel verliest. De netto-import van pulp en papierprodukten zal ook aanzienlijk groter zijn.

WERELDWIJD HOUTTEKORT

ETTS V onderzocht de te verwachten ontwikkeling van vraag en aanbod van hout en houtprodukten binnen Europa. Ontwikkelingen buiten dit continent hebben echter een grote invloed op de Europese vraag naar hout en houtprodukten

en het aanbod daarvan. Dit is eenvoudig te illustreren aan de hand van de netto-import van houtprodukten. Het ETTS V model nam aan dat net zoals in het verleden, een eventueel Europees tekort door import uit andere werelddelen aangevuld wordt. Als echter in de komende 25 jaar ook in andere delen van de wereld de vraag naar houtprodukten groter is dan het aanbod, dan kan op de wereldmarkt een (meer of minder tijdelijk) tekort aan hout of houtprodukten ontstaan. Het is de vraag of de Europese landen in zo'n situatie hun importbehoefte zoals ETTS V die berekende, ook daadwerkelijk kunnen importeren. Hoewel ETTS V vraag en aanbod van hout en houtprodukten buiten Europa niet onderzocht, is wel gekeken naar de gevolgen voor Europa bij een wereldwijd houttekort.

Bij een grotere vraag dan aanbod op wereldschaal zullen in elk geval de prijzen van houtprodukten stijgen. Hoe sterk dat zal zijn is onbekend. Dat hangt af van de grootte van het tekort en de mate waarin door stijgende prijzen de vraag dempt en het aanbod stijgt. ETTS V stelde twee "tekort scenario's" op: één met een groot wereldwijd houttekort, uitmondend in 2% prijsstijging per jaar en één met een minder groot tekort dat leidt tot 1% prijsstijging per jaar. Op basis van de resultaten uit het produktprijzen scenario, namen beide tekort-scenario's aan dat ook bij een wereldwijd houttekort de Europese rondhoutprijzen gelijk blijven.



Oud papier, een goedkope grondstof voor papier

Daarnaast gaan beide scenario's uit van een Europees hergebruikspercentage van oud papier van 54% in het jaar 2020. De papierindustrie zal immers zoveel mogelijk oud papier inzetten als er minder hout beschikbaar is.

Beide tekort-scenario's laten zien dat de hogere produktprijzen als gevolg van een wereldwijd houttekort een forse rem zullen zetten op de Europese vraag naar houtprodukten (tabel 8). De vraagdaling gecombineerd met een hoger hergebruik van oud papier, zal ook de netto-import sterk afremmen. Als het wereldwijde houttekort leidt tot een prijsstijging van 2%, dan zal de netto-import in 2020 zelfs nog 2 miljoen m³ EQ onder het niveau van 1990 liggen.

De vraag van de Europese industrie naar de

grondstof rondhout zal bij een wereldwijd houttekort echter nauwelijks veranderen ten opzichte van het referentie-scenario. Er is dus geen reden te verwachten dat in Europa de rondhoutprijzen zullen stijgen door een wereldwijd houttekort.

Voor het Nederlandse milieubeleid heeft de enorme daling in het verbruik van houtprodukten door de prijsstijgingen weldegelijk negatieve consequenties. Produkten van minder duurzame materialen zullen houtprodukten vervangen. Deze materialen zijn dan namelijk relatief goedkoper. Hierdoor komt de realisatie van milieubeleidsdoelstellingen zoals duurzaam bouwen, 20% meer hout in de bouw en gebruik van duurzame energie in gevaar, terwijl er in ons bos bovendien steeds meer hout staat.

AFSLUITEND

ETTS V geeft prognoses voor de lange termijn. De werkelijke ontwikkelingen in vraag en aanbod van hout en houtprodukten zullen nooit exact gelijk zijn aan de voorspellingen van ETTS V. Er zijn immers altijd onvoorspelbare elementen in het spel. Wel staat vast dat de werkelijke ontwikkeling zich zal bewegen binnen de grenzen van de prognoses uit het referentie-scenario.

Het allerbelangrijkste resultaat van ETTS V is echter dat de studie inzicht heeft opgeleverd in het functioneren van de

Op de markt van hout en houtprodukten blijkt de Europese boscigenaar de enige afwijkende speler te zijn. Boscigenaren stemmen hun houtoogst nauwelijks af op de vraag naar rondhout van de verwerkende industrie. Hun beheersplanning bepaalt de houtoogst. Een gevolg hiervan is dat het Europese rondhoutaanbod eigenlijk ongevoelig is voor de rondhoutprijs. Natuurlijk zullen de boscigenaren wel proberen te profiteren van een (tijdelijk) hogere prijs. Maar Europese boscigenaren zijn, in tegenstelling tot hun Amerikaanse collega's, niet bereid blijvend meer rondhout te oogsten als de prijzen hoog zijn door een grotere vraag. Dit terwijl de duurzaamheid van het bos niet in gevaar hoeft te komen bij een hogere houtoogst, want ETTS V laat zien dat de door de boscigenaren voorgenomen houtoogst onder 70% van de bijgroei zal blijven.

De andere spelers op de markt, de producenten en eindgebruikers van houtprodukten, stemmen hun aanbod en vraag wel op elkaar af, zowel binnen Europa als ver daarbuiten. De prijs is daarbij het belangrijkste sturingsmechanisme. Als de prijs van een produkt stijgt werkt dit als rem op de vraag en als stimulans van het aanbod. Het omgekeerde is ook het geval. Hierdoor ontstaat er een nieuw evenwicht tussen vraag en aanbod en zullen overschot- of tekort situaties niet blijvend zijn. Tekort-situaties bereiken dit nieuwe evenwicht echter niet 'pijnloos'. De

Finland de prijs van (kwalitatief hoogwaardig) zaaghout franco zagerij even hoog als de prijs waarvoor de Nederlandse boscigenaar (het kwalitatief laagwaardige) vezelhout kon leveren aan de Belgische spaanplaatindustrie. De Finse boscigenaar krijgt dus voor zijn beste kwaliteit rondhout evenveel betaald als zijn Nederlandse collega voor de slechtste kwaliteit hout. Het prijsverschil is verklaarbaar door de veel hogere exploitatie-kosten van de Nederlandse boscigenaar omdat deze de houtoogst minder efficiënt uitvoert. De producent in een land waar het rondhout duur is, heeft dus een veel slechtere concurrentiepositie omdat de prijs van de verschillende houtprodukten in principe overall gelijk is. ETTS V laat dan ook zien dat de houtverwerkende industrie zich zal concentreren in landen waar de (grondstof)kosten laag zijn. Daarnaast zullen de Europese producenten marktaandeel verliezen aan (goedkopere) producenten in andere werelddelen. De netto-import van hout en houtprodukten zal toenemen. De Europese zelfvoorzieningsgraad zal hierdoor dalen, terwijl er steeds meer hout in het Europese bos blijft staan.

De resultaten van de verschillende ETTS V scenario's laten echter ook zien dat de slechte concurrentiepositie van Europese producenten geen voldongen feit hoeft te zijn. Door het terugdringen van de produktiekosten in de verwerkende industrie en vooral ook bij de boscigenaar, zullen het Europese bos en de Europese verwerkende industrie de concurrentiestrijd goed aan kunnen. Er gloort dan voor beide partijen een zonnige toekomst. De vraag naar houtprodukten in Europa blijft groeien. En als zowel de boscigenaar als de verwerkende industrie de produktiekosten weet te verlagen, dan verkeren ze in een goede positie om de gevraagde houtprodukten te leveren!

Tabel 8

Gevolgen van een wereldwijd houttekort voor de Europese vraag en aanbod van hout en houtprodukten

		Referentie	Groot tekort	Gematigd tekort
Produktprijs verandering	% p.j.	0	2.0	1.0
Hergebruiks percentage oud papier	%	48.6	53.6	53.6
Verbruik:				
Gezaagd hout	% p.j.	0.85	0.47	0.64
Plaatmaterialen	% p.j.	1.52	1.15	1.28
Papier en karton	% p.j.	2.14	1.56	1.83
Productie:				
Gezaagd hout	% p.j.	0.86	0.71	0.75
Plaatmaterialen	% p.j.	1.31	1.27	1.24
Pulp	% p.j.	0.67	0.29	0.34
Papier en karton	% p.j.	1.72	1.31	1.49
Europese vraag naar rondhout in 2020	m ³	473	466	469
Netto-import in 2020	m ³ EQ	130.3	53.0	76.2

markt van hout en houtprodukten en in de concurrentiepositie van de houtverwerkende industrie in de afzonderlijke Europese landen. De studie houdt ons eigenlijk de spiegel voor hoe wij in Europa omgaan met bos, hout en houtprodukten. In de spiegel kunnen wij zien wat de gevolgen van ons gedrag zijn.



Gemechaniseerde houtoogst is een stuk goedkoper.

verwerkende industrie zal zich door bedrijfsverplaatsingen en/of -sluitingen aan de nieuwe marktomstandigheden aanpassen. Naast de sociaal-economische problemen die hierdoor in de betreffende regio's of landen ontstaan, verliezen de boscigenaren (gedeeltelijk) hun afzetmarkt voor rondhout.

De Europese gebruikers van hout- en papierprodukten blijken bovendien zéér prijsgevoelig te zijn. Als een producent in een ander land binnen of buiten Europa goedkoper is, dan koopt men het daar. Veel Europese producenten hebben hogere produktiekosten dan collega's in andere delen van de wereld. Grondstofkosten (rondhout) vormen een belangrijk deel van deze produktiekosten. In Europa zijn die gemiddeld genomen een stuk hoger dan elders. Maar ook binnen Europa bestaan er grote prijsverschillen. Zo was vorig jaar in

J.A.N. Stolp

© Stichting Bos en Hout - ISSN: 1382-1113

1) Het eindrapport "Timber Trends and Prospects: into the 21st Century" is te bestellen bij:

Distribution and Sales Unit
United Nations
Palais des Nations
CH-1211 Geneva, Switzerland
Fax: +41 - 22 - 917 0027

SBIH STICHTING BOS EN HOUT

Stichting Bos en Hout
Bosrandweg 5
Postbus 253,
6700 AG Wageningen
tel.: 0317 - 424666
fax: 0317 - 410247
E-mail: mail@sbh.nl